

Elida og Ingerð arbeiddu í flóttafólkalegu í Kroatia:

Flóttafólkunum leingist eftir lívsinnihaldi

– Tað er ikki liv at búgva í eini flóttafólkalegu. Ein hevur einki at fara upp til um morgnarnar. Tað er ein bíðistøð, tey bíða eftir at sleppa víðari, so tey kunnu skapa sær eina tilveru av nýggjum. Okkara uppgáva var at gera teirra gerandisdag bara eitt sindur áhugaverdan, siga Elida Poulsen og Ingerð Andreasen

Marjun Dalsgaard

Fyri góðum ári síðani gjørdur tær báðar Elida Poulsen og Ingerð Andreasen av at fara til Kroatia at arbeiða í eini flóttafólkalegu. Hetta var sum «stutt-tíðarvoluntørar», tað er í triggjar vikur. Elida helt tó fram í fimm vikur afturat, men tað mátti vera uttan fyri felagsskapin. Tær greiða her Sosialinum frá, hvussu hjálpararbeiði fór fram í leguni, og hvørja ávirkan tað hevur havt á tær at royna hetta.

– Vit fóru gjøgnum felagsskapin Mellemfolkeligt Samvirke. Mellemfolkeligt Samvirke hevur virkað sum ein millumliður millum ungarnar danir og ein kroatisk felagsskap, sum kallast «Suncokret», ið er stovnaður av kroatiskum studerandi í 1991. «Suncokret» hevur staðið fyri flóttafólkalegu síðani, og hevur heitt á útlandske hjálparfelagsskapir um at senda sjálvboðin niður til legurnar. Ein av orsökunum til at Mellemfolkeligt Samvirke sendir ung dansk fólk niður har, er eisini at Danmark hevur so nógv flóttafólk, og tí er tað neyðugt at fáa ungarnar at skilja støðuna hjá flóttafólki. Vit skuldu fyrst til eina samrøðu, har tey avgjørdur, um vit vóru eignaðar til at gera tilíkt arbeiði. Síðan vórðu vit kunnaðar um, hvat vit helst skuldu gera, og hvat vit ikki máttu gera.

Vóru tit ikki bangnar fyri at fara til eitt land, sum lá í einum opnum kriggi?

– Jú – men vit fingur at vita, at vit ikki fóru at verða sendar nakrastaðni har vandi kundi vera á ferð. Vit kendu okkum tó ikki heilt tryggjar, fyrr enn vit vísu, akkurat har í Kroatia vit skuldu. Vit kom so til eina flóttafólkalegu, ið ikki lá nær við hermetið. Vit vórðu eisini vísarar um, at skuldi nakað hent, fór Mellemfolkeligt Samvirke at gera alt fyri at fáa okkum út úr landinum skjótast gjørligt.

Hvussu var legan, tit ar-

Myndin er av flóttafólkaleguni, har Elida og Ingerð arbeiddu. Har búðu tilsamans eini 800 fólk

beiddu í, og hvat var tykkara uppgáva har?

– Legan helt til í nøkrum bygningum, teir vóru umgirdir av einum hegni. Tað búðu uml. 800 flóttafólk har. Hetta vóru fólk í øllum aldri og tað var ymiskt hvat fyri etniskan uppruna tey høvdu. Bæði serbar, kroatar, muslimar og sigoyrnar vóru har, men tey komu flest øll úr Bosnia. Hesi fólk høvdu mist alt í krígunum, teirra grundarlag var skrætt undan teimum, hús og grannalag var burtur, og tey høvdu ongarnar inntøkur yvirhøvur. Alt tey áttu, var tað tey fingur tikið við í hondini, tá tey flýddu.

Einki privatliv

Tey flestu búðu soleiðis, at fleiri familjur vóru í einum stórum rúmi. Fyri at fáa eitt sindur av privatlívi, hongdu tey lók upp fyri tað plássíð, tey høvdu. Tað var bert eitt stað, man fekk vatn í hvørjum bygningi, og tað var bæði til reinføri og um tey

skulu gera sær ein kopp av kaffi. Ein stórir matsalur var, so stóð man í bíðirøð har og fekk eina portión lætinað triggjar ferðir um dagin. Maturin kom frá ymiskum hjálparfelagsskapum, tað var sum oftast

spaghetti og kjøtlumpur í blikkum og so hvítt breyð til. Frukt og grønmeti fingur tey so gott sum einki av.

Kommunikeraðu við «Shubidubi»

– Tey fingur tó tær vitamin-

ir, ið vóru neyðugar, tær góvu vit teimum hvørt kvøld, tá vit gjørdur «Shubidubi». Tað gekk soleiðis fyri seg, at vit fóru inn til øll børnini, aðrenn tey fóru í song, og góvu teimum vitaminir og bustaðu tenn við teimum o.t. Tað dámdi teimum sera væl. So sungu vit «Shubidubi», tað var ein máti at kommunikera við tey uppá, tey skiltu jú ikki okkum. Soleiðis komu vit eisini inn til øll.

Droymdur um at sleppa burtur

Næstan øll høvdu tey ein dreyr um at byrja liv sítt av nýggjum í onkrum øðrum landi. Tað var ógjørligt hjá teimum at fara aftur, har tey komu frá, og tey áttu onga vón eftir um frið. Tí ynsktu tey flestu at koma til eitt land so langt burturi sum møgult, og soleiðis noyðu seg at kvetta alt samband við tað lívið, tey høvdu havt aðrenn kriggið

brast á. Men at koma burtur kostar nógv, og tey kundu ikki fáa arbeiði uttan kroatiskt pass. Fingur tey kroatiskt pass, fingur tey betri sømdir, men so vóru tey ikki flóttafólk longur og so kundu tey ikki sleppa út úr Kroatia til eitt annað land. Soleiðis sótu tey fóst har. Tað vóru nøkur, ið høvdu búð har síðan 1991, men tað var ymiskt, hvussu leingi tey búðu har.

Okkara uppgáva var at geva teirra gerandisdegi meiri innihald

– Vit kundu ikki veita teimum professionella hjálpi. Tað var ein sálfrøðingur í leguni til tað. Okkara uppgáva var at royna at gera teirra gerandisdag bara eitt sindur áhugaverdan. Hetta varð gjørt við at bjóða teimum ymiskar aktivitetir. T.d. at hava børnini í barnagardi, skipa fyri diskoteki fyri tey ungu og gera ymisk projekt við teimum. Líkasum geva teimum eina innspyrning í gerandisdegnum. Tað er ikki liv at búgva í eini flóttafólkalegu, tey høvdu so lítið lívsinnihald har, tey høvdu einki at fara upp til um morgnarnar. Tað er ein bíðistøð og tey vita ongantið, nær tey kunnu koma víðari. Sjálvst nú kriggið er endað, eru tey flestu av teimum enn bústandi har.

Kendu seg ongantið heilt trygg

Eitt annað, sum ávirkaði tey nógv var, at tey ongantið kundu kenna seg trygg. Tað komu regluliga hóttnar frá statinum um at legurnar kanska skuldu leggjast niður, og so høvdu tey ongastaðni at fara. Samstundis lá hóttnin um, at Kroatia fór at brynja herin hjá sær, yvir teimum. Hesum vóru tey serliga bangin fyri, tí so blivu aðir menninir innkallaðir. Tað hendi fleiri ferðir, at tey høvdu, at Kroatia kanska fór at leypa á, tey blivu bangin og menninir hildu seg burtur frá leguni, men komu so aftur eftir nakrar dagar, tí tað kom ongantið so langt. Stutt

